

KASDIEN

Jesse Jackson
Tada nebuvo
Pajuokavo ar ne...
Amerika neatsimena

Pretendentas būti demokratu balote nominuotu prezidentiniu kandidatu Jessie Jackson afroamerikietis, iš profesijos baptistų dvasininkas, stiprių liberalinių nuotaikų, visoje Amerikoje plačiai žinomas žmogus. Tarp demokratų pretendentų būti nominuotais, jis pirmąją, ypač pietinėse valstijose, kur dauguma balsuotojų yra afroamerikiečiai.

Jesse Jackson žinomas ir kitose valstijose, nes jis kelia aikštėn darbo liaudies pagrindines problemas, ir kalba jos balsu. Jo nuomone, nepakanka į Baltuosius rūmus išrinkti naują šeiminką, reikia pakeisti ir Amerikos politinį kursą.

Nežiūrint, kad prezidento rinkimų kryptį dominuoja korporacijoms tarnaujanti masinė informacija, Jesse Jackson savo populiarumui vistiek ir per ją parodo kokia Amerika yra, dėl to pažangioji liaudis jam ploja katutėmis.

Prez. Reagan antikomunistinės nuotaikos žinomos dar iš tų laikų, kai jis Hollywoode buvo artistu ir tuo pačiu metu, makartizmo isterijos metais, tarnavo FBI agentūrai, sekusiai pažangesnius artistas. Todėl nenuostabu, kad jis sutinka su konservatyvaus "Washington Post" laikraščio redaktoriu, jog kongrese yra žmonių, pasidavusių prosovietinių agentų įtakai.

Kai senate buvo dauguma republikonų konservatorių, kongrese nebuvo "pasidavusių prosovietinių agentų įtakai". Dabar, kai kongresas nusistatęs neremti Nikaragvos "contrų", už mažinimą karinių išlaidų, prieš "žvaigždžių karų" programą ir pan., kongrese "atsirado" "pasidavusių prosovietinių agentų įtakai".

Tai prezidento ir jo skęstančiųjų ultrakonservatorių republikonų griebimasis šiaudo.

Viceprezidentas George Bush, sužinojęs, kad Minsko pelkėse TSRS karinių pajėgų manevruose, dalyvavo 350 šarvuotųjų (tankų), ir nė vienas šarvuotis nesugedo, NATO ministrams pareiškė, jog tokių gerų tarybinių mechanikų reikėtų Detroitui. Detroitiečiai, žinoma, išsiveidė, ir kai grįžo namo — Detroito mechanikų turėjo atsiprašyti, sakydama, kad NATO ministrams jis tai sakydama tik pajuokavęs...

Pajuokavo ar nepajuokavo, bet jeigu manevruose iš 350 šarvuotųjų nė vienas nesugedo, tai reiškia, kad ir kitos tarybinių mechanikų sukurtosios mašinos nelengvai genda. O antitarybininkai kiek prisipa-

Šiaulių miesto kolūkinėje turgavietėje atidarytas originalios konstrukcijos prekybos paviljonas. Pirmajame aukšte įsikūrė pramoninių prekių parduotuvė ir valgykla. Antras aukštas skirtas maisto produktų prekybai. Projekto autorius — architektas R. Jurėnas.

A. Dilio nuotraukoje: Prekybos paviljonas Šiaulių miesto kolūkinėje turgavietėje.

Dėl branduolinio sprogdinimo Nevadoje rugpjūčio 12 dieną

Rugpjūčio 13 dieną Nevadoje Jungtinės Amerikos Valstijos įvykdė branduolinį sprogdinimą, kuris, Tarybų Sąjungos turimais duomenimis, viršijo 150 kilotonų galingumą. Apie tai TSRS ambasada Vašingtone rugpjūčio 21 dieną pareiškė JAV valstybės departamentui.

Norime priminti, kad TSRS ambasados pareiškime sakoma, jog, tarybinių seisminės kontrolės nacionalinių tarnybų duomenimis,

palioja, kad ten jos dažnai gendancios, netikusios!

Jeigu Tarybų Sąjungoje įvairios mašinos taip gestų, kaip antitarybininkai sapalioja, tai Amerika su Tarybų Sąjunga kaip lygi su lygia nesikalbėtų...

Amerikos pažangioji liaudis dar kartą pademonstravo, jog jos balsas Amerikos politiniame gyvenime, yra svarus. Į pasipiktinimą prezidento pastangoms iškelti kandidatą į Aukščiausiąjį teismą reacininką Robert Bork dėmesį senate atkreipė netgi ir kai kurie republikonai senatoriai, nežiūrint prezidento spaudimo, kad jie balsuotų už Bork.

Tokių masinių protesto mitingų, gausybės rezoliucijų, peticijų, nukreiptų prieš prezidento iškeltą Bork kandidatūrą Aukščiausiam teismui ir kad teismas nebūtų "užterštas" reacininku, Amerika neatsimena.

Sumišo prezidento ultrareacininkai konservatoriai: kas bus, jeigu liaudies antireakinės nuotaikos neužges iki kitais metais būsimumų prezidneto rinkimų!

S. J. Jokubka

rugpjūčio 13 dienos sprogdinimas viršijo leistiną 150 kilotonų ribą, kuri yra užfiksuota 1974 metų susitarime, ribojančiame požeminių branduolinio ginklo bandymų galingumą. Pareiškime pabrėžiama, kad prieš šį sprogdinimą Jungtinėse Valstijose buvo organizuota plati propagandinė kampanija tikslu apkaltinti Tarybų Sąjungą, kuri neva pažeidė 1963 metų susitarimą, draudžiantį vykdyti branduolinius sprogdinimus atmosferoje, kosminėje erdvėje ir po vandeniu. Minėtoje propagandinėje kampanijoje buvo teigiama, kad šių metų rugpjūčio mėnesio pradžioje įvykdyta branduolinio sprogdinimo Naujosios Žemės saloje metu į atmosferą pateko radioaktyvios medžiagos, keliančios pavojų JAV ir kitoms valstybėms. Tai buvo daroma neatsitiktinai, sakoma pareiškime, o su tikslu propagandinio triukšmo fone nuslėpti savo pačių įvykdytą branduolinį sprogdinimą, viršijantį leistiną galingumą. Tokiu būdu šį kartą nėra pagrindo manyti, kad įvyko klaida, apskaičiuojant sprogdinimo galingumą, kaip tai yra buvę ne kartą su amerikiečių technika. Aišku, kad viskas buvo daroma su išankstiniu apskaičiavimu.

Kaip pranešė TASS-o korespondentui „American peace test“ atstovas, sprogdinimas Nevadoje buvo gana stiprus. Mes neturime įrengimų sprogdinimo galingumui išmatuoti, pasakė jis, tačiau Las Vegase, artimiausiame nuo poligono dideliame mieste, buvo užfiksuotas 5,7 balo pagal Richterio skalę požeminis smūgis, kas atitinka stiprų žemės drebėjimą. Aiškiau atsakymo apie požeminio sprogdinimo galingumą TSRS spaudos atstovui nesugebėjo duoti ir energetikos ministerijos atstovas.

Tarybų Sąjungos ambasados pa-

TRUMPAI

— Alabamoje ligoninių darbininkų algų vidurkis yra \$3.50 už darbo valandą. AFL-CIO praneša, kad juos organizuos į profsąjungą kovai pasiekti algų vidurkio fabriku darbininkams.

— Taikos šalininkų grupuotės sveikino Atstovų Rūmų pirmininką Jim Wright už pasisakymą, kad prez. Reagano politika Centro Amerikos atžvilgiu tame regione trukdo taikos planui.

— Maskvoje įvykęs tarptautinis mokslininkų ir astronautų-kosmonautų susirinkimas pasisakė "kooperuoti erdvės užkariavimo darbe vardan taikos ant Žemės".

— Kongresui duodanti tyrinėjimų atskaitas vadinama "Accounting Office" priėjo išvados, kad Valstybės departamentas 1985-aisiais metais nelegaliai varė propagandą žmonių nuotaikas pakreipti palankiai Reagano politikai Centro Amerikoje.

— Zimbabve per septynerius nepriklausomybės metus pagal žemės reformos programą dvarų žemės išdalino daugiau kaip 40,000 valčiams.

— Jungtinių Tautų statistikos duomenimis, praeitą mėnesį pramoninėse pasaulio šalyse buvo 51 milijonas bedarbių ir 45 milijonai dirbančių nepilną laiką.

— Kalbėdamas Murmanske M. Gorbačiovas pateikė planą, kad Siaurės ašigalio rajonai būtų taikos zonomis.

— Pagal Freedom of Information dokumentus pasirodo, kad FBI per 50 metų sekė žymiuosius Amerikos rašytojus, ar jie nėra priešingi Amerikos valdžiai.

— Lenkijos studentai, kurių šeimos narių pajamos per mėnesį mažesnės kaip 10,000 zlotų, gaus valdžios stipendijas.

— Chicagos Viešojo susisiekimo taryba ketina kitais metais keliavimą autobusais pabranginti dar 6 procentais. Dabar be transferio kaštuoja 90 centų.

— Už dolerį vis mažiau begalima bet ką nupirkti, o dolerinių banknotų cirkuliuoja apyvartoja begalė. Kongresas galvoja jas pakeisti metalinėmis monetomis.

reiškime buvo pabrėžta, kad TSRS tikisi, jog amerikiečiai duos atitinkamus paaiškinimus, kodėl buvo viršytas leistinas požeminių branduolinių sprogdinimų galingumas, ir reikalauja, kad ateityje tokie sutarties pažeidimai nesikartotų.

Ta proga norisi priminti, kad TSRS yra pateikusi JAV pasiūlymą pradėti plataus masto derybas dėl visiško branduolinių sprogdinimų uždraudimo, esant griežtai tarptautinei kontrolei.

A. Grigėnas

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Lietuviškiesiems nacionalistams Amerika nebegera

Lietuviškiesiems nacionalistams Amerika jau nebepavergtųjų tautų žmogaus teisių ir laisvių gynėja. Anądien "Drauge" kažkoks P. S. vedamajame išvadino pataikaujančia Tarybų Sąjungai, darančia su ja slaptas sutartis, įžeidinėjančia žmogaus teises ir teisingumą, nusikaltėle ir pan.

Kodėl nacionalistams Amerika pasidarė tokia nebegera? Pagal "Drauge" tilpusių to P.S. straipsnį, Amerikoje ir Vakarų pasaulyje nuolat apie žmogaus teises kalbama, bet patys nematą, kad ir jie įžeidinėja žmogaus teises ir teisingumą, kai pasiremami dirbtiniais ir netikrais liudininkais teisia savo pilietį ištrėmimui. Gi kad buvo ištrėmtas nacistinis nusikaltėlis Karl Linns į Estiją, John Demjaniukas į Izraelį, kad grąšo ištrėmimu tokiam K. Palčiauskui ar L. Kairiui ir kitiems, tą vadina Amerikos

ir sako, jog "visa tai daro, kad nori pataikauti komunistams". Nori pataikauti dėl to, kaip jis rašo, kad Tarybų Sąjunga yra pelningas kraštas tiems, kurie savo turtais, gamyba, prekyba ją pralenkia. "Sovietų Sąjunga pataikauja ir Amerikos valdžia, ypač šiuo metu Senatas ir Atstovų rūmai. Jie mato, kad ten yra dirva, kurioje galima sėti savo grūdus ir imti iš to gerą pelną", storai straipsnyje akcentuoja tas P.S.

Dar blogiau su Amerika yra, kaip jis rašo, kad "šiuo metu žvelgiami ne tik mes (suprask nacionalistai), bet Vakarų sąjungininkai į sandėrius Amerikos su Sovietų Sąjunga nusiginkluoti ir net sunaikinti turimus ginklus... Vakarų Europa su nusistebimu žvelgia į slaptas derybas Genevoje, Vienoje, Washingtone, Susitarimų neskelbia nė viena pusė taip, kad iš jų suprastų susitarimų prasmę. Bet mes žinome, kad Sovietai tenori tik apgauti Ameriką ir visus amerikiečius".

Tenka tik įsivaizduoti! Tik jie žino, kad Sovietai nori apgauti, o Amerika ir visi amerikiečiai yra durneliai. Ir P.S. straipsnyje daro išvadą, ar bevarta Amerika bepasitikėti? Girdi, "juk nuo Roosevelt'o laikų skelbiamas kasmet nepriklausomybių sukakties proga sveikinimas ir pakartojamas vadinamas "inkorporacijos į Sovietų Sąjungą nepripažinimas". Daugeliui jau kyla abejonė, ar tas vadinamas "nepripažinimas" nėra tik veidmainiavimas, tik silpniems vaikučiams, kad jie neverktų, saldais ir suraminimas. Primenama net prezidento "laisvės diena", bet neskelbiama apie tikrą laisvę, kuri priklauso žmonėms ir tautom, kurios pavergtos. Kalbama, kad net tokio Pabaltijo valstybių diplomatai pripažįstami, bet nekalbama, kad jie tik iškilmes tepakviečiami, o savo žmonėms nieko negali padaryti, negali juos nelaimėje, kaip tremtinio atveju, užtarti".

Kad Amerika įžeidinėja žmogaus teises ir teisingumą, tas "Draugo" P.S. yra teisus. Kas nežino, kad Amerikoje diskriminuojamos etninės grupės, kad rasizmas žydi ir lapoja, originalieji šio krašto gyventojai indėnai skriaudžiami ir t.t. Kas nežino, kad Amerikoje doleris kalba, doleris tyli. Tačiau "Draugo" P. S. nacionalistai to nematė. Suskato tik dabar, kad Amerikoje įžeidinėjamos žmogaus teisės ir teisingumas, kai Amerikos Temidė pradėjo "čiupinėti" jų konfratus, įtariamus nacistinius nusikaltėlius ir netgi kai kuriuos pradėjo deportuoti.

Kad "Sovietų Sąjunga pataikauja ir Amerikos valdžia, ypač šiuo metu Senatas ir Atstovų rūmai" yra nesąmonė. Tarybų Sąjunga siekė ir tebesiekia gersnių prekybos santykių su Amerika, bet Washingtonas "nothing doing!". Visokiomis restrikcijomis trukdo ne tik saviškėms firmoms, bet ir Sąjungininkų per Washingtono kontroliuojamą COMCON. Japonijos firma kažką rimtesnio pardavė Tarybų Sąjungai ir kaip mat — tuoj liarmas, Svedijos firmą irgi norėjo paimti už pakarpos ir t.t.

Jeigu Amerika sutiko su Tarybų Sąjunga susitarti dėl panaikinimo kai kurių branduolinių raketų, tai ne dėl to, kad "nori" pataikauti Tarybų Sąjungai. Visame pasaulyje titaniški taikos šalininkų sąjudžiai, priešakyje su Tarybų Sąjunga, ir daug kur daugtūkstantinės demonstracijos "Yankee go home" privertė Washingtoną susitarti. Netgi Vakarų Vokietija prizadėjo panaikinti savo teritorijoje Pershing raketą, jeigu susitars.

"Draugo" rašė ir jo nacionalistų spaliojimai, kad Amerika pataikauja Tarybų Sąjungai yra lygūs desperacijon ipuolusių reakcinių konservatorių antikomunistiniams išpuoliams.

NUKLYDAI DIEVO VARDU

"Visų lietuvių dienoraštis" rašo: „Atminkite, jog visada prasi-dėjo prieš 18 milijonų metų, saulė ir žemė prieš 5, gyvybė prieš 3,5 (ir dabar ji naujai atsiranda iš koralų). Visoje erdvėje yra 10 saulių 23 laipsnyje. Tegul būna tik 50 nuosimčių gyvybės kitų saulių sistemose. Gyvybė yra plačiai pasklidusi savybė visatoje. Galbūt

dievybė yra mūsų prabočių perkūne, kuris yra elektromagnetinės energijos apraiška. Dievas yra didis ir platus, ir aš tai pajuntu kan. V. Zakarausko pamoksluose ir bažnyčioje".

"Elektromagnetinės energijos" didybę pajuto ir Amerikoje gyvenanti lietuvaitė Rasa. Kaip rašo vienas lietuviškas savaitraštis, ji

Beržo svyrūnėlio dainiui atminti

Sukako 80 metų, kai Jonas Krikščiūnas-Jovaras parašė savo pagarsėjusį eilėraštį „Ko liūdi, berželi?“. Šią datą papildė ir kitas įvykis: Šiauliuose, Vytauto g. 116, atidarytas poeto memorialinis muziejus. Pilkų plytų dviaukščiame pastate Jovaras, persikėlęs iš savo gimtųjų Kalniškių, apsigyveno 1945-aisiais, jau įpusėjęs septintą dešimtį.

Anot Eduardo Mieželaicio, lietuvių literatūroje nėra lyriškesnio ir nuoširdesnio žmogaus pašnekesio su tėviškės lankų beržu, kaip šis eilėraštis. Pančiu susijuosęs pilkasermėgis savamokslis valstietis iš dūminės gryčios tvirtai įžengė į lietuvių demokratinę literatūrą su savo eilėmis, kurių daugelis tapo populiariomis liaudies dainomis. Jau kelios žmonių kartos jas dainuoja, kartais net nesusiūstydamos, kas ir kada jas sukūrė.

Šiaulių „Aušros“ istorijos ir etnografijos muziejaus darbuotojai per eilę metų sukaupe gausų Jovaro memorialinį fondą. Jame daugiau kaip pusė tūkstančio įvairių eksponatų. Muziejininkai surinko per 200 poeto naudotų knygų, kurių dažna pažymėta specialiu antspaudu „Jovaro knygynėlis“ — šias knygas poetas mielai duodavo savo kaimo valstiečiams skaityti. Sukauptas nemažas rankraštynas, daug asmeninių daiktų, nuotraukų, dokumentų. Todėl ir aušričių parengta ekspozicija poeto memorialiniame muziejuje įdomi, įvairi. Stendai pasakoja apie Jovaro gyvenimą, jo plačią kultūrinę ir visuomeninę veiklą.

Augo silpnutis. Motina per didžiausius žiemos šalčius išnešdavo jį tvartą, kad vaikas menkoje troboje nesusaltų. Paskui piemenavo,

— „pradėjo šokti, vos sulaukusi 12 metų. Dabar ji šoka nuoga už pinigų, kurių dalį norinti dovanoti bažnyčiai... „Aš tai darau Dievui, — pareiškė ji korespondentui, — nes yra daug išvirkusių vyrų, kuriuos aš gelbsčiu“.

Kadangi tai daroma dievui, tai j atliekamą, gelbėtojišką „Rasos programą“ buvo susirinkę senų ir jaunų vyrų, kurie mokėjo po 15 dolerių už įėjimą. Mūsų tautietė, šokusi nuoga, labai sugestyviai, tabaluojančiomis krūtimis taškusi pirmoje eilėje sėdintiems vyrams į žandus ir dar klaususi: „Kas nori gauti daugiau?“ Deja, šį kartą norinčių „tokio malonumo“ neat-sirado, tad nusivylusi šokėja pareiškė: „Šiandien per kukli publika. Paprastai jie visi veržiasi į sceną ir išsiriakavę laukia savo eilės“.

Natūralus elgesys tik paryškina natūralų požiūrį. Net klerikalų spauda su būdingu tradiciniu teologijos supratimu nebevadina tokio elgesio šventvagyste, ar pan. Juk reikalas liečia lietuvaitę, ko gero, pavyzdinę krikščionę, šitaip besirūpinančią švenčiausiąją bažnyčią! Arvydas Civylis

ėjo pas ūkininkus už pusbernį. Vėliau — kaimo „daraktorius“ ir knygnešys, pirmųjų lietuvių literatūrinių sueigų, kur buvodavo Žemaitė, P. Višinskis, G. Petkevičaitė-Bitė, K. Jasiukaitis, slaptų susirinkimų, gegužinių dalyvis, aktyvus spaudos bendradarbis, siuntinėjęs savo raštus ir į Amerikojeėjusius lietuvių leidinius — „Laisvą mintį“, „Argentino lietuvų balsą“ ir kitus. Ekspozicijoje matome 1905 m. atsisaukimus „Šalin caro dūmą!“, kuriuos Jovaras platinė, 1917 m. komunistinę spaudą, kurią poetas slapta gabeno iš Parnavėžio į Šiaulius. Kuriantis Taryboms, Kairių apylinkės valstiečiai jį išrinko deputatu į kaimo darbininkų atstovų tarybą.

Toks Jovaras su savo pažangiomis idėjomis buržuazinei Lietuvai buvo nereikalingas, literatūros kritika apie jį tylėjo, ignoravo. Todėl per buržuazinės valdžios dvidešimtmetį nedaug ką ir teparašė. Poetas savo gimtinėje įsteigė pažangias jaunimo savišvietos „Spindulio“ ir „Ažuolo“ kuopeles, bet Smetonos valdžia jas uždarė.

Retos buvo tos valandėlės, kai po sunkių valstietiškių darbų, nepabaigiamų kaimiečio rūpesčių poetas galėdavo atsiedėti kūrbybai. Iš 3 hektarų ūkelio gausiai šeimai pragyventi buvo sunku, nedaug padėjo ir išskirta 100 litų pensija už knygnešystę. Galų sudurti su galu padėdavo pienas ir grietinė, kurią Jovaras su arkliauku iš Kalniškių žiemą vasarą veždavo į Šiaulių „Rūtos“ saldinių fabriką.

Tylus, kantrus žmogus buvo Jovaras. Tačiau jis padavo kandus, nepalenkiamas, kai reikėdavo ginti savo įsitikinimus. Dokumentai rodo, kad jis su žmona Ona buvo Laisvamanių etinės kultūros draugijos nariai, aktyvūs ateistai. Tuo metu, kai bažnyčia turėjo begalę privilegijų, poetui užteko drąsos ir ryžto gyventi pagal savo įsitikinimus, ginti savo pažiūras.

Memorialinė ekspozicija mums padeda labiau suprasti Jovarą — poetą ir žmogų. Čia viskas palikta, kaip buvo pirma: svetainėje ir kitur tebestovi autentiški baldai, darbo kambaryje tebetiksi tas pats senovinis laikrodys, ant rašomojo stalo guli padėti akiniai, šalia atremta lazdelė, kėdė su kabančiu ant jos atkaltės milo švarku. Regis, poetas tik trumpam kažkur išėjo, jis tuoj tuoj sugrįš ir vėl tyliai sukrebždės jo plunksnelė...

Rekonstruojant J. Krikščiūno-Jovaro sodybą, įrengiant memorialinę ekspoziciją, daug patalkino architektai, dailininkai. Šiaulių literatai ir saviveiklininkai yra numatę sodybos kiemelį paversti savotišku poezijos kiemu — čia rengti skaitovų konkursus, poezijos šventes, meno saviveiklos pasirodymus. Taigi pagerbiant mylimo liaudies poeto atminimą, kartu su memorialiniu muziejumi mieste atsirado ir naujas kultūros židinys.

Sigitas Blėda

Lenkijos Senasis Baebakans, Varšuvos architektūrinis paminklas. Antrojo pasaulinio karo metu buvo visiškai sugriautas. Pokario metais, pagal išlikusius brėžinius, ši tvirtovė atstatyta. Vasaros metu čia vyksta įvairūs renginiai, organizuojamos dailės parodos.

Kalba, kad nusikalbėtų . . .

Vytauto Meškausko straipsnis „Dirvoje“ pavadintas „Aistra susitikti yra susijusi su dideliais pavojais“. Išvedžiojimai jo tokie, kad didžiųjų valstybių vadovų susitikimai yra tik vienašališkai naudingi. Anot jo, pavojai kaip Damoklo kardas kybo virš didžiųjų kapitalistinių valstybių, ir jos tokiuose susitikimuose visuomet nuskriaudžiamos. Į „nuskriaustųjų“ grupę jis įrikiavo Angliją, kitas valstybes ir, žinoma, Jungtines Amerikos Valstijas. Mes pasakysime, kad aistra čia kalta tik tiek, kiek aistringai autorius gina JAV poziciją su jos užsimojimais ginklavimosi varžyboms. O didžiųjų ir nedidžiųjų valstybių vadovų susitikimai padeda geriau suprasti vieni kitus, šalinti nepasitikėjimą, kuriuo grindžiamas ginklavimosi kursas. Štai dėl to Vyt. Meškauskas ir nepatenkintas. Štai dėl to jam tokie susitikimai regisi pavojingais.

Ta pačia dvasia „Dirva“ „Savaitės politikos apžvalgoje“ išaiškina, kad, pavyzdžiui, „sovietai nori su laikyti Amerikos pažangą karinėje technologijoje“, kad jie „savo grandioziniais pasiūlymais siekė padaryti didelį įspūdį Amerikos ir Europos visuomenėse“, ir galiausiai, anot „Dirvos“, dviejų vadovų susitikimas Reikjavike „faktinai pažadino amerikiečius ir europiečius iš nusiginklavimo sapnų — priminė, kad tik atominiai gink-

lai juos saugo!“

Kad taip nėra, aišku dažnam, bet kad taip būtų — aistringai nori „Dirva“ ir rašo: „Pastovios taikos negalima tikėtis, jei Washingtonas veiks išeidamas iš silpnų pozicijų“.

Amerikos „silpnas“ pozicijas bestiprindama buržuazinė išeivių spauda prirašė neįtikėtinų dalykų. Nebeminėsim jų, juolab kad aistrai bevėstant ir „Dirva“ nuolaidžiauja: „Pagaliau atominiai ginklai graso visai žmonijai, ir tik jais toliau remtis neįmanoma nei moraliai, nei politiniai.“

Štai tik tiek prieš atominius ginklus sugebėjo pasakyti dirviečiai, o susitikimų aukščiausiame lygyje pasmerkimui paskyrė ne vieną puslapį. Jie, atrodo, rimtai išsigandę, kad taikias, konstruktyvias Tarybų šalies iniciatyvas aktyviai parėmė platus politinių ir visuomeninių veikėjų sluoksniai įvairiose pasaulio šalyse. Reikia kažką daryti ir štai girdime, kad Tarybų Sąjungos vienašališką branduolinių bandymų moratoriumą, jie puolėsi apšaukti kaip propagandą, kuria siekiama visuomenės moralinio palankumo.

Ši mintis — iš Vašingtono minologijos. O mes norėtume žinoti, kodėl Jungtinėms Amerikos Valstijoms nesiryžti tokiai propagandai? Tuomet juk Nevados poligonuose irgi įsiviešpatautų tyla.

Arvydas Čivylis

TAIKA — VISŲ RŪPESTIS

Jau plačiai išgirsta, kad Maskvoje vyko tarptautinis forumas „Už pasaulį be branduolinių ginklų, už tai, kad žmonija išliktų“. Šiame forume dalyvavo ir Kauno tarpdiecinės kunigų seminarijos rektorius, teologijos daktaras, profesorius VIKTORAS BUTKUS.

— Taika yra viena iš didžiausių vertybių Žemėje, — pasakė susitikus su juo šiam pašnekiesiui. — Mes visų pirma privalome visus žmones, kokios jie veido spalvos, tautybės ar įsitikinimų bebūtų, mylėti ir trokšti bei darbuotis, kad Žemėje būtų taika. Mes privalome energingai atmesti visa, kas gali sudrumsti Dievo karalystės ramybę, kas gali atnešti didžiausią žmoniui nelaimę — karą. Mes visuomet turime prisiminti popiežių Povilo VI ir Jono Povilo II žodžius: „Naujas karas nebūtų visų sunkenybių pabaiga, bet tik civilizacijos galas. Tegul niekas nesinerвуoja, jei mes vėl kalbame apie taiką, ji visuomet yra pavojūje. Reikia — tai turime priminti tiems, kurie už tai yra atsakingi — tai daryti, kol dar yra tam laikas“.

Jei žmonės gali vesti karus, ly-

giai taip pat jie gali eiti keliu, kuris veda į taiką. Pagal tai visa žmonija gali pasirinkti: arba taiką su Kristumi, arba taiką su atomine bomba, tai yra arba su Kristumi ir visišką nusiginklavimą ir tikrąją taiką, arba pagaliau su atomine bomba ir visišką gyvybės sunaikinimą Žemėje!

Maskvos forume dalyvavo apie tūkstantį daugiau kaip iš 80 šalių atstovų ir 350 mūsų šalies žmonių, — toliau dalijosi įspūdžiais V. Butkus. — Tai įvairių politinių partijų, visuomeninių judėjimų atstovai, mokslo ir kultūros veikėjai, įvairių religijų dvasininkai. Lietuvos katalikams atstovavo vysk. J. Preikšas ir aš. Visų susirinkusiųjų tikslas — pasikeisti nuomonėmis, šiandien labiausiai jaudinančiomis visą žmoniją, pabandyti rasti tuos kelius, kurie padėtų jas išspręsti.

Ir forumo dalyvių sudėtis, ir jo darbo stilius parodė, kad vis labiau suprantama, jog šiandieniniame civilizacijos etape tik bendromis visų tautų, visų žmonių pastangomis galima išsaugoti žmoniją. Jau pats forumo devizas sako, kad tik pasaulyje be branduolinio gin-

Su „Vyturio“ sparnais

Daugiausia grožinės literatūros jaunimui Lietuvoje išvysta per „Vyturio“ leidyklą. Ir nors leidykla gyvuoja neseniai — vos porą metų — tačiau jos išleisti kūriniai neabejotinai skaitė kiekvienas jaunuolis. „Vyturio“ knygos populiarios — ir ne tik Lietuvoje. Kasmet po kelis leidinius išėina anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų, rusų, o pasitaiko — ir arabų kalbomis.

Įėjus į leidyklos grožinės literatūros redakcijos vedėjo Vytauto STANELIO kabinetą, pirmiausia dėmesį patraukia masivi knygų sekcija. Joje puikuoja: ilgalaikio triuso vaisiai — „Vyturio“ išleisti lietuvių rašytojų kūriniai. Tad ir paprasčiau šeiminingo supažindinti su sekcijos „turiniu“.

V. STANELIS: Mūsų skaitytojas — paauglys, manychiau, tai pats išrankiausias skaitytojas. Jis turi savas problemas, gyvena savais idealais, jo charakteris dar formuojasi, ir kartais audringai. Ir atvirai — mūsų rašytojai yra įsiskolinę jaunimui. Tad ir stengiamės kaip galėdami padėti atiduoti tą skolą.

Didelį dėmesį skiriame literatūrinio palikimo leidybai. Pažymėsiu, jog neužmiršome ir emigracijoje gyvenančių lietuvių rašytojų, rašančių jaunimui ir vaikams. Rengiamės išleisti Antano Vaičiulaičio ir velionio Stepo Zobarsko kūrybos rinkinius. Iš idomesnių šių metų leidinių norėčiau pažymėti Balio Sruogos knygą „Aitvaras-teisėjas“. Šioje knygoje — pjesė „Aitvaras-teisėjas“, poema „Giesmė apie Gediminą“, kantata „Lietuvos keliu“. Greitai turi pasirodyti ir garsaus mūsų tautosakininko Norberto Vėliaus parengta sakmių knyga „Sužeistas vėjas“.

Išėjo iš spaudos E. Uldukio istorinis romanas apie mūsų eros dvyliktojo amžiaus lietuvių kovas su kryžiuočiais „Atpildo ietis“. Didelio populiarumo skaitytojų tarpe susilaukė nuotykinis Rimanto Šavelio romanas „Tadas Blinda“. Šiuo romanu tarsi įteisintas romantizmas, idealizuotas lietuvių nacionalinis herojus — bebaimis karžygs Tadas Blinda.

Tikiuosi, kad skaitytojų dėmesio

klo gali išlikti žmonija.

Pats forumas vyko labai nuoširdžioje ir atviroje atmosferoje, naujos mąstysenos dvasioje. Nebuvo nei iškilmingų prezidentūmų, nei iš anksto paruoštų dokumentų. Viskas vyko spontaniškai, gerovai ir savitarpio supratimo dvasioje. Vien mūsų grupėje, kur dalyvavo tik įvairių religijų dvasininkai, iš jų net 154 užsieniečiai ir 60 mūsų šalies atstovų, pasisakė 88 kalbėtojai. Jie vienbalsiai pabrėžė, kad žmonijai yra reikalinga tvirta taika, pasisakė už tai, kad tarptautinius santykius būtų galima numatyti ir kad jie būtų konstruktyvūs. Visi kalbėtojai karštai sveikino Tarybų Sąjungos daugiau kaip 18 mėnesių besitęsusių vienašališką branduolinio ginklo moratoriumą ir kartu nurodė, kad šis moratoriumas nenuėjo niekais: jis parodė, jog bandymų nevykdymas yra realus dalykas.

Forumo dalyviai vienbalsiai pasmerkė bet kokius branduolinio ginklo bandymus, pasisakė prieš bet kokio masinio naikinimo ginklo kaupimą. Tai iššūkis visai žmonijai, kuris veda į visos planetos sunaikinimą.

Forumo dalyviai karštai sutiko Tarybų Sąjungos vadovo M. Gorbačiovo kalbą. „Tai — Tarybų Sąjungos veikimo ir naujo mąstymo programa.“ — pasakė Kauno tarpdiecinės kunigų seminarijos rektorius Viktoras Butkus.

Kalbėjosi V. Liauška

susilauks ir kita aktuali knyga — Vytauto Rimkevičiaus „Mažasis princas ir Papa Antuanas“, kurioje sprendžiami žmonių dominantys klausimai — ar nesudegs mūsų Žeme atominio karo liepsnoje? Ar paims viršų blaivus protas?

Kasmet leidžiame ir pažintines knygas apie lietuvių literatūros klasikus — jau išėjusios knygos apie Joną Biliūną, Antaną Vienuolį, Beletrizuotą apysaką apie Antaną Venclovą rašo Stasys Lipskis. Bagdonavičius stengiasi atgaivinti mūsų skaitytojams nūnai primirštą mūsų kultūros, literatūros ir mokslo veikėją Vydūną.

— O kokie reikalai poezijos baruose?

V. STANELIS: Su poezija šiek tiek sunkiau. Nūdienos jaunasis skaitytojas mieliau ima prozos knygą, verstinę literatūrą, negu poezijos tomelį. Leidžiame populiariausių mūsų poetų poezijos rinktines. Kreipiame dėmesį į tai, kad knyga turėtų patrauklią išvaizdą.

— Kiek ir gal — kokių knygų redakcija išleidžia per metus?

V. STANELIS: Dvidešimt tris — dvidešimt penkias knygas. Būtinai išleidžiame ką nors iš literatūrinio palikimo, tautosakos ar emigracijos rašytojų kūrybos. Taip pat kasmet knygynų lentynas išvysta šešiolikos—aštuoniolikos pavadinimų šiuolaikinių lietuvių prozininkų kūrinių. Didelį dėmesį skiriame ir debutantų kūrybai. Štai ateinančiais metais debiutuos Alius Balbierius su „Giedančiomis upėmis“. Turėtų skaitytojus sudominti ir kito debutanto Edvardo Vaičiaus kūryba. Poezijos leidinių skaičius kasmet keičiasi. Šiemet išleisime tris knygetes — visas iš serijos „Poezija mokyklai“. Tuo pačiu atliekame ir tyrimus — kas ką skaito. Šie duomenys būna panaudojami ruošiant knygų išleidimo planus. Taip pat ruošiamės Kosto Kauko apysaką „Musi geriau“. Jos knygos herojai — profesinės mokyklos auklėtiniai, įsisukę į narkomanijos vėpetą. Lietuvių tarybinėje literatūroje pirmąsyk nušviečiama ši tema. Bus tęsiamas darbas leidžiant knygas apie įžymius lietuvių rašytojus. Palionis pažadėjęs pateikti monografiją apie J. Grušą. Žodžiu, nors leidykla dar jauna — bet „Vyturis“ kaip sparčiai apsiplunksnavęs paukščiukas jau žino, po kokių dangumi jam čiułbėti.

Kalbėjosi Skirmantas Mickevičius

Į naujas patalpas persikėlė šiuo miesto 12-oji vidurinė profesinė technikos mokykla. Pastatytas ištisas mokymo kompleksas su erdvionis klasėmis, dirbtuvėmis, laboratorijomis, ben drabučiais, sporto salėmis ir aikštynais. Čia mokosi šimtai būsimųjų lengvosios pramonės darbininku.

Sename sode.

KAZIO JONAIČIO nuotr.

STIPRŪS DRAUGYSTE

Laikas gula žmonėse prisiminimų klodais. Visi jie tavo gyvenimas. Tai buvo seniai, pirmaisiais pokario metais. Dirbau Kaune „Tarybų Lietuvos“ laikraščio redakcijoje. Užsukęs kartą pas mus į redakciją rašytojas Petras Cvirka priėjo prie manęs ir sako: „Girdėjau, kad pačiam yra tekę skersai ir išilgai išvaikšioti Kirgiziją. Būtinai parašyk straipsnį „Pergalės“ žurnalui.“ (Cvirka tuomet buvo žurnalo redaktorius).

— Apie ką rašyti? — paklausiau.

— Parašyk apie tai, kaip jūs Frunzėje ruošėte lietuvių-kirgizų draugystės vakarus, kurių metu lietuvių rašytojų žodis skambėdavo net trimis kalbomis: lietuviškai, rusiškai ir kirgiziškai. Ir apie pačią Kirgiziją parašyk... Tik neužmiršk, kad rašai ne Maskvoje išeinančiam „Tarybų Lietuvos“ laikraščiui, kurį skaitydavo tik evakuotieji. Dabar čia pirmieji mūsų skaitytojai — iš hitlerinės okupacijos išvaduoti gyventojai. Bijau, dar gali atsirasti ir tokių, kurie nežino kokioje Žemės gaublio pusėje ieškoti tos... Kirgizijos. — Rašytojo balse pasigirdo būdinga jam humoro gaidelė.

O kaip mūsų laikais viskas pasikeitė! Laikas galingiausias architektas. Jis pertvarkė gyvenimą ir mus pačius. Žmonės dabar nemažai keliauja po broliškas respublikas, kiekvienas turi draugų, pažįstamų Maskvoje, Leningrade, Kijeve ar net tolimuose mūsų šalies miestuose. Ir mes senai nebe gyvename savo „parapijiniais“ interesais, o domimės, jaudinamės dėl derliaus išauginimo plėšininėse žemėse, dėl naujų statybų Toliuosiuose Rytuose, Sibire ar Vidurinėje Azijoje. Po daugelio metų, renkant medžiagą apybraižų knygai apie Kirgiziją, aš patekau į Toktogulo HE, kur dirbo 24 tautybių vaikinai ir merginos. Tarp jų nemažai lietuvių.

Įdomią istoriją man teko išgirsti iš Lenino premijos laureato rašytojo Čingizo Aitmatovo. „Ar žinote, kaip pirmą kartą susipažinau su Čiurlionio kūryba? Vos tik lietuvių kalba išėjo mano apysaka

„Džamilia“, netikėtai susilaukiau siuntinio iš Vilniaus: išpūdingai išleisto Čiurlionio reprodukcijų rinkinio. Į siuntinį buvo įdėtas raštelis: „Mudu, vyras su žmona, labai dėkingi jums už „Džamilia“. Viskas. Jokio parašo. Ligi šiolei nežinau, kam turiu dėkoti už tokią puikią dovaną. Būčiau labai laimingas, galedamas tarti ačiū nežinomiems vyrui ir žmonei...“ Šiandien tokių „vyrų ir žmonių“, o taip pat ištisų šeimų, dėkingų Aitmatovui už jo puikias knygas, kurios vos tik pasirodžiusios, tuoj verčiamos į lietuvių kalbą — susidarytų labai daug. Didžiulio skaitytojų susidomėjimo susilaukė Juozo Vaitkaus puikiai išverstas į lietuvių kalbą Č. Aitmatovo romanas „Ilga kaip šimtmečiai diena“. Romanas taipogi buvo inscenizuotas ir pastatytas Vilniaus jaunimo teatro scenoje. Čia galima būtų pridurti, kad prieš keletą metų lankęsis Vilniuje rašytojas turėjo progos pats matyti pjesės pastatymą ir labai gerai jį įvertino.

Tai tik vienas gražus tautų ir literatūrų draugystės epizodas. Jis dar kartą pailustruoja, kaip Lietuvos žmonės šiandien domisi visos šalies interesais. Jie jaučiasi atsakingi už viską, kas vyksta didžiojoje socialistinėje Tėvynėje. Gal todėl — kelionė mums šiandien būtinybė, dvasios poreikis, ir mes taip daug keliaujame. Šiandien dideli atstumai nebaido. Neprailegsta valandos, kai žinai, kad keliauji pas draugus, bičiulius, pas žmones, kurių tarpe būsi artimas, mielas, savas. Ir geras jausmas, kurį vadiname Tėvynės jausmu ir kuris suriša mus su visa Tarybų šalimi, su jos žmonėmis — kelionėje yra tarsi koks žvalumo, pasitikėjimo savo jėgomis eliksiyras. Labai taikliai šį malonų, gerą jausmą, kurį patyrėme keliaudami po savo didžiąją Tėvynę, viename eilėraštyje yra išsakęs mūsų literatūros bičiulis armėnų poetas Gevorkas Emins: „Aš taip išėinu iš namų savųjų, tartum įžengčiau į savo namus“. Manau, kad šiuos lietuvių literatūros bičiulio žodžius reiktų suprasti kaip

nuolatinį kvietimą kelionėn — kvietimą pas žmones, kurių tarpe visada jauku kaip namie. O sugrįši praturtėjęs išpūdziais ir gyvu sąlyčiu su žmonėmis gera linkintiems tau, visai lietuvių tautai, Lietuvai — parvažiuosi stiprus draugyste. Pavyzdžiui, ką mes dar prieš 48—50 metų žinojome apie Turkmėniją? Apie turkmėnų literatūrą? Ar bent vienas lietuvių rašytojo kūrinys buvo išverstas į turkmėnų kalbą? O šiandien verčiame vieni kitų knygas. Štai neseniai „Žvaigždyno“ serijoje išėjo vieno įžymiausių mūsų šalies poetų, Turkmėnijos liaudies poeto Kerimo Kurbanepesoro eozijos knyga „Poezija“. Ją išvertė poetas Antanas Drilinga. O turkmėnų kalba išėjo jau keturios mūsų liaudies poeto Eduardo Mieželaičio poezijos knygos, kurias išvertė turkmėnų poetas Sapormuradas Ovezberdijevs. Šiuo metu ruošiamą spaudai Alf. Maldonio poezijos rinktinė turkmėnų kalba.

Niekas šiandien nesistebi pamatęs Vilniaus gatvėse turkmėnų, vilkinčių savo nacionaliniais drabužiais, o Ašchabade — išgirde kalbant lietuviškai... Prisimenu, dar šestajame mūsų amžiaus dešimtmetyje, sklaidydamas laikraštį „Biržiečių žodis“, aptikau eilėraščių, parašytą Ašchabade. Vadinasi eilėraščių „Prie Machtumkulio paminklo“. Autorius rašė, kad prie didžiojo turkmėnų dainiaus paminklo „norėtų padėti ne gėlių, o lietuviško sodžiaus poeto eiles ir beržo sprogtantį lapą“.

Plačiai, įvairiausiomis formomis mūsų gyvenime reiškiasi tautų draugystės idėja. Taip nutiesiami draugystės tiltai, suartinantys žmones, įvairias mūsų šalies tautas.

Tarybiniais metais intensyviai plėtėsi ir gilėjo literatūriniai ryšiai su mūsų šalies broliškomis tautomis. Mūsų rašytojų kūriniai buvo spausdinami ne tik Maskvos, Leningrado laikraščiuose ir žurnaluose, bet ir rusų kalbos verčiami į daugelio mūsų šalies tautų, didelių ir mažų, kalbas. Didžiojo Tėvynės karo metais Maskvoje, nepaisant labai sunkių leidymo sąlygų, buvo išleista 13 lietuvių rašytojų paruoštų leidimų rusų kalba, kuriuose išspausdinta nemažai poezijos ir prozos kūrinių. Pokario metais buvo išleista antologinio pobūdžio rinkinių rusų kalba („Lietuvos poetai“, 1947 m., „Tarybų Lietuvos poetai“, 1948 m., „Lietuvių novelės“, 1948 m., „Lietuvių poezija“, 1950 m.). Bet šalia antologinio pobūdžio rinkinių buvo išleista ir žymiausių tarybinių lietuvių poetų ir prozininkų rinkiniai, o taip pat ikitarybinės literatūros kūrinių. Reikšmingu įvykiu literatūrinių ryšių istorijoje buvo Donelaičio „Metų“ pasirodymas rusų kalba. Donelaičio poema „Metai“ rusų kalba pirmą kartą išėjo 1946 metais, ją išvertė poetas D. Brodskis. Vėlyvesni poemos leidimai rusų kalba išėjo Maskvoje ir Vilniuje 1951 m., 1955 m. — Maskvoje, 1960 m. — Leningrade, 1964 m. — Maskvoje.

Rusų kalba atvėrė lietuviškai knygai kelią į Tarybų šalies daugianacionalinį skaitytoją, atvėrė vartus į platųjį pasaulį. Antai tik šalies sostinėje Maskvoje P. Cvirkos kūriniai rusų kalba išėjo 21 kartą bendru 5 milijonų 180 000 egz. tiražu. Iš viso P. Cvirkos knygos rusų kalba buvo išleistos 37 kartus. Vien tik „Žemė maitintoja“ išėjo 7 kartus rusų kalba, be to, ji išversta į azerbaidžaniečių, estų, latvių, gruzinų, kirgizų, ukrainiečių, uzbekų kalbas. Iš viso F. Cvirkos kūriniai išversti į 20 TSRS tautų kalbų. A. Venclovos knygos rusų kalba išėjo 21 kartą, jo kūryba išversta į 16 TSRS tautų kalbų. S. Nėries poezijos knygos rusiškai išėjo 12 kartų, o išversta jos kūryba į 14 TSRS tautų kalbas. Justino Marcinkevičiaus

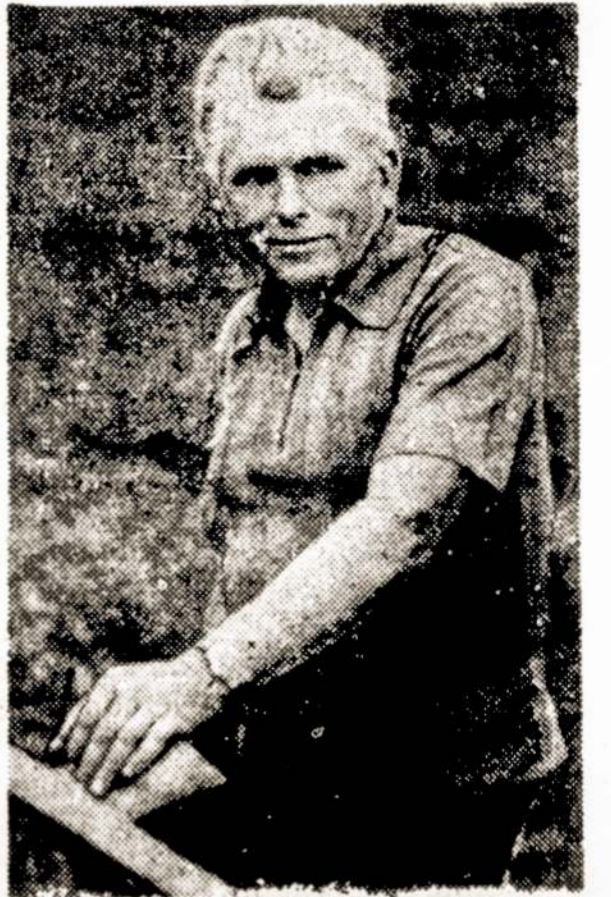
knygos rusų kalba išėjo 30 kartų. Poema „Kraujas ir pelenai“ išleista rusų kalba 7 kartus — Maskvoje, Vilniuje ir Frunzėje. Poeto kūriniai išversti į 17 TSRS tautų kalbų. Rašytojo Juozo Baltušio knygos rusų kalba išėjo 11 kartų, jo kūryba išversta į 13 TSRS tautų kalbų. Lenino premijos laureato Jono Avyžiaus knygos rusų kalba išėjo 19 kartų. Didelio susidomėjimo susilaukė rašytojo romanas „Sodybų tuštėjimo metas“, susilaukęs rusų kalba 9 laidų. Be to — jis išleistas kazachų, estų, ukrainiečių, uzbekų kalbomis. M. Sluckio knygos rusų kalba išėjo 30 kartų. Tik vienas jo romanas „Laiptai į dangų“ išėjo 5 kartus, jis dar išleistas armėnų, estų, ukrainiečių ir uzbekų kalbomis.

Lenininės premijos laureato E. Mieželaičio knygos rusų kalba išėjo 50 kartų, poema „Žmogus“ išversta į 13 TSRS tautų kalbų, neseniai Vilniuje išėjo dar ir esperanto kalba — „Homo“ (vertė Petras Cekauskas). Iš viso Eduardo Mieželaičio kūriniai išversti į 28 TSRS tautų kalbas.

Lietuvių rašytojų kūriniai šiandien išversti į 34 TSRS tautų kalbas.

„Ar reikia kalbėti, kad Tarybų Sąjungos tautų pasikeitimas literatūrinių kūrinių vertimais turi didžiausią reikšmę tautų draugystės ugdymui. Pirmiausia iš literatūros susipažįstame su kitų tautų gyvenimu, kultūra, praeitimi, gamta ir žmonėmis, jų charakteriais, jų vargais ir džiaugsmiais“, — savo paskaitoje 1949 m. kalbėjo lietuvių literatūros klasikas V. Mykolas-Putinas, atkreipdamas dėmesį į tai, kaip tarybiniais laikais lietuvių literatūra, tarsi intakas, plačiai įsilieja į veržlią daugiatautės tarybinės literatūros upę. Štai toks mūsų laikais yra gyvasis Tarybų Lietuvos literatūrinis gyvenimas, gerai užčiuopiamas, internacionalinių ryšių pulsas, literatūrų draugystės pasireiškimas. Nuolatinis ir vis augantis bendravimas per rašytinį žodį. Per knygą. Tiesiasis brolybės tiltai, suartinantys literatūras, kultūras, žmones, ištisas tautas.

J. Sklutauskas

Dvidešimt šešerius metus Tau-ragės rajono „Raudonosios žvaigždės“ kolūkyje laukininkystės brigadininku dirba Emilis Martinaitis. Už gerą darbą jis apdovanotas Lenino ir „Garbės ženklų“ ordiniais, pristatytas TSRS valstybinei premijai gauti.

Komunistu galėsi tapti tik tada, kai praturtinsi savo atmintį visų tų gerybių, kurias žmonija yra sukūrusi.

V. Leninas

Smulkūs veidai žeidžia žmogaus orumą, o idėjiniai ginčai praturtina, net pagrazina gyvenimą, pagilina mintį.

A. Andrejevas

Vilniai, 1987 m. spalio 29 d.

Silutės tarybinio ūkio-technikumo sėjamosios laukuose. Jomis per 8-9 dienas galima lengvai apseiti 500 ha.

Čia bočiai Lietuvą nuo priešų gynė

Nemuno ir jo pakrančių piliakalnio įvaizdžiai lietuvių liaudies dainose, sakmėse, legendose simbolizuoja nepalaužiamą tautos valią, kovą su amžiniais priešais Kryžiuočių ordino riteriais, kurie degino panemunės kaimus, žudė vaikus ir senolius, išvarydavo nelaisvėn brolius ažuolėlius, sesutes geltonkases, kirtė šventuosius pagonių ažuolus, purvais užpildavo vaidilūčių kurstomą ugnį, kalvijū įtvirtindavo lietuvių nekenčiamą krikščionybę.

Krikščionybės platinimo dingstimi, remiami Vakarų Europos riterių, kuriuos suburdavo Romos popiežiai ir katalikų bažnyčia, vokiečių feodalai XIII amžiaus pirmajame — trečiajame dešimtmeciuose pradėjo atkakliai veržtis į prūsų, lietuvių, rusų žemes, žiauriai siaubti jas, naikinti jų gyventojus. Daugiau kaip 200 metų lietuviai atkakliai grūmėsi su dievo šunimis — kryžiuočiais.

Tad prakalbinkime Nemuno krašto samanotus akmenis, medžiais užaugusius piliakalnius. Kelionę po senuosius piliakalnius audringosios Baltijos link pradėkime Dzūkijoje, gražiojoje Dainavos žemėje.

... Palikęs Druskininkų šilus, melodingą Ratnyčią, Nemunas savo sraunius vandenis plukdo Liškavos link. Ir iš toli, ant aukšto kalno, pačioje jo viršūnėje dunkso slėpinio bokšto liekanos, kėpso didžiuliai rieduliai. Iš kur jie užboginti — ar iš Nemuno rėvų išgriebti, ar senovinėse giriose surasti? Seni dūkai mano, kad tai milžinų darbas. Toks buvęs stipruolis Gailiūnas, kuris „milžinų mūrą sukrovęs, akmenis, didumo sulyg jaučiu, ant kalno užnešęs“.

Teodoras Narbutas rašo, kad Liškavojė karaliaus karūna, būk tai buvusi uždėta Mindaugui ir tasai čia karaliavęs. Vėliau Liškavos žemes Jogaila padovanojęs Kęstučio žudikui Liškai. Nuo to ir Liškavos vardas. Bet tai tik graži legenda.

Archeologiniai pilies kasinėjimai išaiškino: pilis buvo pradėta statyti dar prieš Žalgirio mūšį. Ir dėl nežinomų priežasčių liko neužbaigta.

Merkinėje, kur senolis Nemunas atsigaišina Merkio, Straujos, Vilnia, 1987 m. spalio 29 d.

Stangės vandenimis, perskaitykime sparnuotus V. Krėvės žodžius: „Ten, kur sravas Merkys, bėgdamas, tekėdamas per žalias pievas per alksnynus, krūmuotus šlaitus, plukdo savo tyrų vandenėlių plautun Nemunėlin, yra ten aukštas ir status kalnas, visų kalnų aukščiausias, o ant to kalno tvirta...“
... garsi Merkinė, visų pilių tvirtčiausia“... Ne kartą užpuolikus kryžiuočių regejo Merkinės pilies gynėjai. Čia yra lankęsis, matyt, ir Vytautas, nes istorikai mini laiskus, jam adresuotus į Merkinę.

Birštono miestelį mes žinome kaip sveikatos versmų vietą, srujančią sūriais mineraliniais šaltiniais. O jis minimas XIV amžiaus kryžiuočių karo kelių aprašymuose. Čia stovėjo kunigaikščių medžioklės pilis. Iš aplinkinių miškų medžioklėi į Prienų kilpą prie Nemuno suvarydavo žvėris didikų medžioklės. XV amžiuje Birštono pilis tapo Vytauto medžioklės rezidencija. Piliakalnis ir šiandien vadinamas Vytauto kalno vardu.

Sustoję Punioje, į kurią iš Nemuno kilpos žvelgia senovinis šilas, pilnas šimtamėčių pušų, ažuolų, guobų, liepų, uosių, pagarbiam ištariame legendinio Pilėnų kunigaikščio Margio (Margirio) vardą.

XIV amžiaus kryžiuočių kronikos byloja: 1336 metų žiemą jų didelė kariuomenė apgulė Pilėnų pilį. Keturių tūkstančių žmonių įgula, kovojusi kartu su savo šeimomis, nepasidavė kryžieviams. Lietuviai padegė pilį, patys sušoko į liepsnas ir didvyriškai žuvo. Daug kas bandė ieškoti Pilėnų Nemuno žemupyje, prie Nevėžio. Istorikai romantikai, tarp jų ir T. Narbutas, Pilėnų vietą laikė Punią.

Nemuno ir Puneles santakoje iškilęs piliakalnis vadinamas Margio kalnu. Tai sąjunginės reikšmės archeologijos paminklas.

Pilėniečių žygdarbių jamžino daugelis lietuvių rašytojų: M. Šikėnys (Marcelinas Siaulėniškis), V. Krėvė, Maironis, Liudas Gira. Kompozitorius V. Klova sukūrė operą „Pilėnai“. O prieš tai buvo V. Sirokomlės poema „Margiris“, J. Kraševskio istorinė apysaka „Kunigas“.

Pilėnų gynimas palieka legendą. Tikroji Pilėnų pilies vieta —

Sios kaimo pavadinimas keistokas ir neįprastas. Tačiau tai mažes jau nestebina. Esu juk pasakojęs apie Paryžių ir Londoną, ir kitus tokių smagių pavadinimų Lietuvos kaimus. Jeigu net didžiosios Europos šalies sostinės sutilpo mūsų krašte, tai kodėl neįtilpus ir 40-čiai totorių? Tik pavadinimas, beje, jau netikslius: totorių šiame kaime dabar žymiai daugiau.

Apie tai, kaip Krymo totoriai pateko į Vilniaus apylinkes, yra kelios nuomonės. Pirmoji — kad čia 1337 metais Lietuvos kunigaikštis Vytautas Didysis apgyvendino belaisvių totorių būrį. Kita, kad didysis Lietuvos kunigaikštis pasikvietęs keturiasdešimtį totorių savo valdų apsaugai. Jie buvę narsūs ir ištikimi kariai.

Tiesa, šis kaimas nėra vienintelė totorių gyvenama vieta Lietuvoje. Vokės pakrantėse yra ir kitų totoriškų kaimų: Kaišialakai, Melekony, Kazbiejai, Ofindevičiai (dabar Grigiškės). Tačiau prieš 200 metų siautėjęs juodasis maras nusinešė daug jų gyvybių. Kaimai ištuštėjo, o likę gyventojai išvažinėjo į Turkiją, Lenkiją ir kitus kraštus. Taigi dauguma Lietuvos totorių dabar gyvena čia, 40-ties totorių kaime.

Totoriai išpažįsta musulmonų tikėjimą. Save jau laiko ne Krymo, o Lietuvos, tiksliau — 40-ties totorių kaimo totoriais. Jų šventikas — mulla Alej Šabanovičius. Sakyčiau, tai nepaprastas mulla. Labiausiai brangina ir didžiuojasi dviem dalykais: darbo nuospaudomis ant rankų ir ordiniais už kovas Antrajame pasauliniame kare. Kaimo totoriai turi savo maldos namus — mečetę, kurioje renkasi švenčių metu.

nesurasta.

Mažai kas žino, kad ir Alytus turėjo savo garsią pilį. Skambialbalsio upokšnio Alytupio žiotyse žvelgia piliakalnis. Padavimas mena: turėjo Alytaus valdovas sūnų Alytėlių. Žuvus Alytėliui kovoje su kryžiuočiais, jo mylimoji pašisventė kurstyti Romuvoje šventąją ugnį. Ji verkusi dienų dienas, o iš vaidilutės ašarų užgimęs upelelis Alytupis. Alytaus pilis kronikose minima 1384 m.

... Bėga kelias panemunės apylinkėmis. Pavažiavus užu Kauno, dešiniajame Nevėžio krante, raudonuoja Raudondvario pilies mūrai. Jie iškilo tik XVII amžiuje, ir kryžiuočių pilies sienos nėra regėjusios. Nebent riterių šarvus, puošiusius menes. Sienas daužė kiti užpuolikai — švedai. Raudondvario pilį yra aprašęs vokiečių rašytojas Arnoldas Cveigas. Savo romano „Mindaugas II“ veiksmą jis pradeda Raudondvaryje.

Daug senesnis piliakalnis, iškilęs aname Nemuno krante, prieš Nevėžio žiotis. Tai Pypkių žvalgybos kalnas. Ten, stovėjusi pilaitė. Gavusi žinią iš kitų ant kalvų įsikūrusių sargybinių, Pypkių sargyba uždegdavo laužą — pavojaus signalą, kad jį matytų kitos pily.

Dainom apdainuota Dubysa. Nemuno ir Dubysos santakoje rymo Sereščiaus (Prieštėvės) piliakalnis. Jį archeologai laikė X—XV amžių paminklu. Sereščiaus miestelio įžymybė — Palemono piliakalnis. Abu piliakalniai ir vaizdingos Nemuno, Dubysos apylinkės paskelbtos istoriniu landsaftiniu draustiniu.

Veliuona — Nemuno žvejų sostinė. Kaip čia nesustoti ir neapžiūrėti Gedimino kapo ir Pilies kalnų. Veliuonos pilis metraščiuose minima 1315 metais Junigedos vardu. Veliuonos istorija — kovos su kryžiuočiais istorija. Du šalia vienas kito sustoję piliakal-

Taip jau susiklostė istorinės aplinkybės, kad gyventojų daugumą čia sudaro totoriai, lenkai ir rusai. Vienintelis kaimo lietuvis — pardavėjas Algimantas Jakubauskas. Paklaustas, ar jam nesunku vienam tarp kitataučių, atsakė, kad totoriai — ypatingai draugiška tauta, labai linkusi bendrauti ir padėti savo kaimynams.

Tas gražus totorių, lietuvių ir kitų tautybių žmonių sambūvis turi gilią šaknis, siekiančias tolimą praeitį. Lietuvos totoriai dar iš Vytauto Didžiojo gavo daug privilegijų. Turėjo nemažai žemės ir atstovavo totorių aukštuomenėi. Ir kai 1508 metais totorių ordos įsiveržė į Lietuvą ir prašė savo tėvynainių pagalbos, šie atsakė, jog nei dievas, nei pranašas neliepes plešikauti, o jiems — būti nedekingiems. Ir jie lies kraują prie Vokės tik už lietuvius, kurie yra jų broliai.

Totoriai dalyvavo lietuvių ir lenkų rengtuose sukilimuose, kovojo Antrajame pasauliniame kare.

Šiandien dauguma kaimo totorių dirba tarybiname ūkyje-technikume. Kas mechanizatoriais, kas gyvulininkystės specialistais. Iš seno užsiima daržininkyste, garsėja kaip odų ir kailių išdirbėjai.

Per tuos pusę tūkstančio metų tokios nacionalinės mažumos kultūra galėjo visiškai iširti vyrųjančioje jiems svetimoje lietuvių kultūroje. Tačiau taip neatsitiko. Totoriai išpažįsta savo religiją, tuokiai daugiausia su savo tautybės žmogumi, naujagimiams duoda savus vardus: Ibrahim, Alej, Suleiman berniukams, mergaitėms — Merjema, Fatima, Aiša, Zibeida.

Audrius Matonis

niai — Gedimino kapas ir Pilies (Ramybės) kalnas — sąjunginės reikšmės archeologiniai paminklai. Juos skiria platus griovys, kurio dugnu eina kelias.

Pasak padavimo, Veliuonoje pirmą kartą kryžiuočiai panaudojo šaunamą ginklą. Jo kulka pakirtusi kunigaikštį Gediminą. Kariai jam supylę kapą kepurėmis, kuris ir šiandien vadinamas Gedimino vardu.

Artėjame Jurbarko link. Kaip pasakoje, kaip gražiame mirazje Nemuno ir Raudonės tarpupyje padebesiuosna šauna pilies kūrė. Pirmoji pilis čia atsirado XVI amžiuje. Ją vainikavo keturi bokštai, supo kanalai, vandens malūnas ir tvenkiniai. Paskum pilis perstatoma, restaurojama. Nebumbėsėjo prie jos sienų patrankos, neplevėsavo vėliavos. Pilį valdė riterių palikuonis Kiršenšteinas. Saugojo paveikslų kolekcijas, kitus senovės turtus — senas knygas, viduramžių ginklus.

Tarpu Mituvos ir Nemuno snaudžia gūdūs miškai. O kairiajame Nemuno krante priglūdo ramus Gelgaudiškio miestelis. Ošia egzotinių medžių parkas. Kitapus Nemuno stūkso pilis. Kadaisė ji vadinosi Panemunės, po to Gelgaidų, vėliau Vytėnų pilimi. Pastatė Panemunės pilį turtingas vengrų didikas J. Eperješas.

1831 metais tuometinis pilies savininkas generolas A. Gelgaidas vadovavo Lietuvos sukilėliams.

Nesuminėsime visų panemunės piliakalnių. Jų daugybė — tyrinėti ir nežinomų. Kelionę baigsime Rambyne. Tai aukštas kalnas dešiniajame Nemuno krante.

Padavimas apie Rambyną sako: kadaisė kalno viršūnėje gulėjęs akmuo-aukuras su keistais ženklais. Girdi, tą akmenį padėjęs pats senovės lietuvių dievas Perkūnas.

Leonardas Grudzinskas

Kauno universalinė parduotuvė "Merkurijus".

"BET IDĖJA YRA TĄ PATI"

Kai perskaitai tokį laišką, pagalvoji: būna... dažnai gyvenime būna, kai žmogus žmogaus nepažindamas, ištiesia jam nuoširdžiausios paramos ranką.

Laiškas, apie kurį čia kalbu, parašytas Jungtinėse Amerikos Valstijose, tačiau kam jis konkrečiai atiteks, niekas tuomet ten nežinojo ir todėl prasideda taip:

„GEROJI MERGAITE,

šį laišką tau rašau nuo šveicarų kilmės moters. Kada šiai moteriai papasakojai apie Jūsų padėtį, tai ji man įteikė pinigų ir paprašė, kad nupirkčiau nors nedidelę dovanėlę...“

Laiškas rašytas 1943 metų gegužės 9 d. Taigi rašytas, kai Lietuvoje dar buvo vokiškųjų nacių okupacija ir nemažai Lietuvos žmonių gyveno evakuacijoje, pasitraukę į Tarybų šalies gilumą. Tarp jų buvo ir penkiolikametė Birutė Eidukaitytė, kaip laišką parašyta — GEROJI MERGAITE. Daug kas per tiek metų užsimiršo, tačiau laišką ji išsaugojo ir, rodydama man, kelis kartus primygtinai reikalavo atkreipti dėmesį į jo parašymo datą — GEGUŽES 9-OJI DIENA.

Ir ji, ir visi suprantame, kad tai gražus sutapimas — lygiai po dvejų metų, gegužės 9-ąją dieną, sugriaudėjo pabūklai, atsaliutavę tarybinės liaudies pergalę Didžiajame Tėvynės kare.

Manau, jog galima neabejoti, kad šitą pergalę, kaip didžiausią šventę, priėmė ir toji „šveicarų kilmės moteris“, už kurios paaukotas pinigus buvo nupirktas suknelė, tekusi Birutei Eidukaitytei. Jos kišenėlėje ir buvo aptiktas čia minimas laiškelis.

Karo metų Tarybų Lietuvos spaudoje aptikau tokį vaizdelį.

„Iki pat vidurnakčio vaikai vartė, žiūrėjo, mieravosi gautas iš Amerikos lietuvių dovanas, valgė saldinius ir kiekvienas ieškojo laiško — gal kur švarko rankovėje ar šasiuvinyje guli pasislėpęs... O ryto metą visuose bendrabučio kambariuose užsigulę kas ant stalo, kas ant lango rašėme užjūrio broliams atsakymus, dėkodami už dovanėles. Kiekvienas stengėmės savo globėjui kuo švaresniu ir geriau parašyti.“

Seniai jau užaugo karo metų vaikai. Jau suspėjo užauginti savo vaikus. Tačiau paimi į rankas tokius nuo laiko pageltusius laiškus ir širdyje suvirpa.

Čia mes galėtume daug pasakyti apie Amerikos lietuvių paramą karo nelaimių ištiktiems tautiečiams tėvynėje ir evakuacijoje. 1943 m. gruodžio mėnesį netgi buvo įkurtas LIETUVAI PAGALBOS TEIKIMO KOMITETAS. Bet žmonės Amerikoje nelaukė — jau ir iki jo rinko ir teikė paramą. Įsteigiant šį komitetą, jau buvo žinoma, kad, pavyzdžiui, Katerina Pat-

lickienė iš Bruklino numezgė raudonarmiečiams daugiau kaip 300 porų kojinių, jos kaimynė Ona Kalvaitienė buvo numezgusi daugiau kaip 100 megztukų. Garbės ženklais buvo apdovanotos R. Laukaitienė, K. Reklėnė, O. Čepulienė iš Bruklino, L. Bekešienė iš Ročesterio, V. Sutkienė iš San Francisko... Jau iki Lietuvai pagalbos teikimo komiteto įsteigimo Amerikos lietuvių suteikta parama viršijo daugiau kaip 100 tūkst. dolerių.

Mes vis sakome: Amerikos lietuvių... O tai, matyt, ne visai teisinga. Kaip girdėjome iš laiško, su parama juk prisidėjusi ir „šveicarų kilmės moteris“. Jos vardas išsaugotas. Tai Hermina Brodvė. Ir neabejotina, kad rėmėjų skaičiuje ji ne vienintelė kitatautė. Tai norisi paakcentuoti dar ir todėl, kad ir Amerikos lietuvių parama — nebuvo išskirtinai tik lietuviams tėvynėje ar evakuacijoje. Ir Rojus Mizara, paklauses, kaip galima padėti Lietuvos išlaisvinimui iš vokiškųjų nacių, nedvejodamas atsakė:

„Mes galime padėti remdami tuos tūkstančius lietuvių, kurie dirba dėl Lietuvos išlaisvinimo užfrontėje, Tarybų Sąjungoje. Mes galime pagaliau padėti remdami visą Raudonąją Armiją...“ Antanas Bimba, rodydamas į paramos teikimo darbus, nuveiktus iki 1943 m. gruodžio mėnesio, konstatavo, kad „yra surinkę mažiausiai 100 tūkst. dolerių Tarybų Sąjungai ir joje gyvenantiems lietuviams paremti, kad „vien per Lietuvių komitetą Tarybų Sąjungos MEDIKALEI PAGALBAI, jie yra pasiuntę 30 tūkst. dolerių. Sakė, kad vien tik tai Bruklino, Ročesterio ir San Francisko kolonijų lietuvių numezgė 1535 megztukus, 2147 poras kojinių, 420 šalikų, kelis šimtus porų pirštinių.“

„Šveicarų kilmės moters“ nedidelis laiškas skatina dideliems apmąstymams. Jame yra ir tokie žodžiai: „Nors myliu skaičius tarp mūsų didelis, bet idėja yra ta pati.“

Nežinotum, kad šie žodžiai parašyti beveik prieš 45-erius metus, ir jie lyg šiandien iš žmogaus lūpų. Kaip tada, bendrai rūpintis ir dirbti vardan pergalės prieš fašizmą, taip šiandien tenka bendrai dirbti ir rūpintis, kad išsaugojus taiką.

Pranas Karlonas

Kai būni vienas — galvok apie savo nuodėmes, kai būni draugijoje — užmiršk kitų nuodėmes.

Kinų patarlė

Nesakyk viso to, ką žinai, bet žinok visada, ką sakai.

Danų patarlė

Prietarų laidotuvės

Tarybinių Pabaltijo respublikų valstybingumas — senas emigrančių spaudos taikynys. Vis tie patys, seni, argumentai: esą Pabaltijo 'autos 1940 m. buvo priešiškos Tarybų valdžiai ir ją ant „durtuvų“ atnešę tarybiniai kariai... Taip primityviai galvojantys žmonės pamiršta ir daugiataukstantines demonstracijas už liaudies vyriausybę Kaune, pamiršta ir tai, kad valstybinė valdžia perduota liaudies vyriausybei taikiai, remiantis senąja Lietuvos konstitucija... Bet istoriniai faktai tarytum neegzistuoja, kaip „nėra“, anot „Draugo“, šiandien ir „Tarybų Lietuvos“. Vienas amerikiečių žurnalistas išdrįso Lietuvą pavadinti jos šiandieniniu vardu ir tuojau iš emigrančių varpinės buvo apšauktas, purvais apdrabstytas.

Toliau „Draugas“ taip rašo: „Patys pabaltijiečiai savo tėvynėse nepripažįsta tarybinės okupacijos teisėtumo“. Išvardijamos Vakarų valstybės, kurios tokį nepripažinimą formaliai palaiko ir daroma išvada: „Tarpautinė teisė ir vyriausybės elgsena rodo, kad Pabaltijo valstybės ir toliau egzistuoja, nors ir toliau paverptos“. Bet kuo čia dėta elgsena? Pabaltijo sesės egzistuoja ne iš Vakarų valstybių malonės, o visiškai dėl kitų priežasčių. Pirmiausia savo darbštumu, kūrybinėmis galiomis, sparčia pažanga Tarybų valdžios metais, Pabaltijo respublikos realiai ir egzistuoja. Manychiau, tai žymiai rimtesnis argumentas, nei „vaduotojų“ pretenzijos.

Savo „nepripažinimo“ politikoje „vaduotojai“ ne taip seniai sulaukė visiškai netikėto smūgio. Tai — JAV aukščiausiojo teismo nutarimas deportuoti karinį nusikaltėlį Karlą Liną ir šio esto deportacija ne kur kitur, bet į Estiją. „Vaduotojų“ spauda atsidūrė tarsi nokdaune. „Draugas“ tame pačiame numeryje pažymi: „Šiuo įvykiu užsibaigia mūsų išeivijos istorijos vienas etapas. Mes su šios deportacijos įvykdymu esame praradę ir tuos paskutinius nepripažinimo skutelius, kurie dar laikas nuo laiko pasirodydavo reprezentacinėje veikloje. Su Lino išvežimu šis teisinis politinis fenomenas palaidotas“.

Nespėjus atsigausti nuo vieno antausio, seka kitas... O laiko atsigriebti, pasireklamuoti visos Lietuvos vardu lieka vis mažiau: „vaduotojai“ sensta, jaunoji karta nenori perimti abejotinos vertės biznio. Todėl minorines gaidos, o tiksliau — stačiai gedulo nuotaikos — tebevyrauja ne vien „Drauge“. Amerikietiškos Temidės vengumas karinių nusikaltimų klausimu daugelį buvo užmigdęs ir dabar neatsistebima ryžtingais žingsniais, svarstoma, spėliojama, kaip tai galėjo įvykti... Įdomu ir tai, kad nukrenta it lukštas seni kaltinimai tarybiniam teisėtvarkos organams, kaltinimai dokumentų klastojimu ir panašiai...

Taigi kam išeivijoje tarnauja „nepripažinimo“ šūkis? Ką, ir karinių nusikaltėlių gynimui? Vadinas, buržuazinės Estijos, Latvijos ar Lietuvos pasai, kurie Vakaruose kai kur tebegalioja, jau savaimė nuima nuo žmogaus atsakomybę? Iš tikrųjų belieka tik pacituoti iš „Draugo“, kad „nepripažinimo teisinis politinis fenomenas palaidotas“.

J. Sakinis

GRŪJO ITALAMS, SVEICARAMS, RPANCŪZAMS

Lietuvos kamerinis orkestras, vadovaujamas TSRS liaudies artisto prof. Sauliaus Sondeckio, gastroliavo Italijoje, Sveicarijoje ir Prancūzijoje. Orkestras gerai žinomas daugelyje Europos šalių, kviečiamas koncertuoti garsiose salėse. Šįkart buvo parengtos kelios programos, įvyko 13 koncertų. Vienas koncertas buvo įtrauktas į abonementą „Didieji pasaulio interpretatoriai“, rengiamą didžiausioje Prancūzijoje M. Ravelio salėje Lione.

Po koncertų vykdavo susitikimai, diskusijos su muzikos veikėjais, kritikais, pokalbiai apie Lietuvą, jos muzikinę kultūrą. Apie orkestrą informavo gražiai išleistas, išsamios koncertų programos, palankiai atsiliepė spauda.

Orkestras rengiasi išvykti į pasaulinio garso tarptautinius muzikos festivalius Zalburge (Austrija) ir Ansbache (Vokietijos FR).

Lietuvoje bendrojo lavinimo mokyklose mokosi daugiau kaip 518 tūkstančių moksleivių.

Rugsėjo pirmąją į jas atėjo beveik 53 tūkstančiai pirmokų.

Antano Gylio nuotr.

Vilnius, 1987 m. spalio 29 d.

Po Tauro zvaigždynu

Kefonę pradėsime nuo vidur senajo Vilniaus dunksančio Taurro kalno, Gediminui valdant, šlamėjusio šimtamečiais ažuolais, klevais, uosiais. Buvo laikas, kada jo pašlaitėse ganėsi taurai — didingi, archaiški, gamtos pasauliui amžinai žuvę žvėrys ir tik palikę muziejuose saugomų karalių, kunigaikščių herbuose.

Dar viena vieta yra Vilniuje, kurioje taurus medžiojo kunigaikštis Gediminas ir po tos medžioklės sapnavo pranašiską sapną. Auštančio ryto gaisuose jis išvydo staugiantį geležinį vilką. Pagal legendą tai buvo dabartinis Gedimino kalnas, plaunamas Vilnios (Vilnelės) ir dar kelių šaltinių upokšnių. Ta vieta, kur medžiojo Gediminas — Šventaragio slėnis. Dabar čia rymo baltos lyg gulbė Katedros (Paveikslų galerijos) sienos, muša Bokšto laikrodžio pažaliavusius varpus priglaudusioje varpinėje. Iš kitos pusės kyla atstatyti, restauruoti Arsenalo rūmai. Beje, kasinėjant jų pamatus, atrasta keletas taurų kaukolių. Vadinas, medžiojo kunigaikščių puotai taurus medžiokliai gūdžiuose Vilnijos slėniuose. O viršum jų galvų švietė zvaigždėtas mėlynas dangus, pažymėtas Tauro ženklų.

Išsiruodavo karališkieji medžiokliai ir į kitas Vilnijos krašto girias, perbrisdavo Neries brastas, prašuoliudavo Arvydus, Buivydzius ir savo įkaitusius žirgus girdydavo Taurijos upelyje.

Taigi taurų buvimo pėdsakų galime paieškoti ir artėliau, nors ir prisiminkime šaunų žemaičių miestą Tauragę, Tauralaukį, netoli esančią Baltijos, Taurapilio piliakalnę Lietuvos nacionaliniame parke prie Tauragno ežero, Tauragnų miestelį, kelis kaimus Aukštaitijoje, pavadintus Taurakiemiais.

...Vėl klausausi girios ošimo. Suradau tokią gražią, ramią sengirės salą, kad, štai, regis, sutraškės nudziuvusios griamedžių šakos, suputos brastoje vanduo ir ties samanotu akmeniu sustos pro šnerves garo kamuolius pučiantis žvėris — senovės tauras. Zvimtelės ir medin įsmigs aštri vilyčia. Každur suriaumos įpykdyta, iš guolio pakelta meška, naujėdas varinis medžioklės ragas, užkiauskės karališkieji skalikai. Bet tauras stovės, pavirtęs amžiams nemirtinga stovykla. Mirazas baigsis. Išsisklaidys ūkai, ir saulė apšvies kuprotą medį, primenantį žvėries ragus ir gauruotą nugarą.

Iškau istorinių tauro pėdsakų. Ir surandu juos seniausiuose žmonių atminties dokumentuose: vietovių varduose. Štai baigiasi mažai važinėtus girios keliukas, iš šonų apaugęs mėlynėmis, laukiniais gvazdikais, viržiais, mėlynais kati-

lėliais. Tarsi prasiskiria variniai drūkliemenių pušų vartai. Pasirodo sidabriški trobų stogai. Iš kur toji klotijų, svirnyų, namų spalva?.. Ogi statiniai uždengti drebulinėmis malksnomis — plonytėmis, sidabro spalvos lentelėmis. Kaime, pasiklydusį girioje, ir vidurnaktį surasi. Jei šviečia mėnulis, jis iš tolo spinduliuoja, boluoja, sakytum, tviska it sidabro pripiltas ežeras. Ir kaimelio vardas didžiai senoviškas — Taurų pasoda. Kadais vidurgiryje stovėjo medžioklių trobos, gyveno karališkieji medžiokliai ir jegeriai, medžioklinių šunų prižiūrėtojai. Dabar Taurų pasoda — eigulių, miško sodintojų kaimelis.

Didžiulis, kelių šimtų kvadratinų kilometrų dydžio miškų masyvas, kurio šilai prisilieja ir prie Vilniaus pakraščiu, sudaro Nemėnėnės, Arvydų, Lavoriškių, Buivydzių pušynus ir sengirių salas. Vainikuoja jį gražus Tauraginės vardas.

Tauraginė — žalioji ramybės jūra. Aplinkui, po drūkliemeniais medžiais, rusvų, baltų samanų kilimai patiesti. Kad jie būtų margesni, motinėle gamta į juos pribarsė pilkų elnių šūrių, prisodino bruknienu, žydinčių viržių. Paskui, regis, paėmus girios užtiesalus už kraštų, supurtė, ir miškais nubangavo apvalių kalvų vartinė. Tyrų kalvomis šios pakulomos užvadintos. Užtat, kad jos pilnos spinduliuojančios šviesos. Tyrainė tyli, bebalė platumas. Link raistų išminti, ištuntuoti briedžių takai. Rudeniop jie meta savo šakotas ragų karūnas. Meta ant girios kilimo. Ir palieka švytėti toji karūna, pakol jos nesuranda laimingas žmogus.

Kiek Tauragirėjų paukščių giesmių!.. Štai ką apie girios muziką rašo tose vietose girininku buvęs biologijos mokslų kandidatas Jonas Tauginas: „Keliauju į Tauragirę pasiklausyti koncerto. Atlikėjai: vėjas, pušys, pelėdos, strazdai giesmininkai. Labiausiai traukia vienas muzikantas, saulei grojantis kurtinys... Taip, tai jis tupi. Rusvai, melsvai ir juodai nudažytas paukštis. Dvi baltos dėmės pečiuose. Raudoni papuošalai galvoje ir tankiai sužėlusi barzda. Uodega išskleista vėduokle. Iš kumpo snapo liejasi giesmė. Jos ritmas ir melodija paimti iš mūsų girii ošimo“.

Aušrą sutikime prie Taurijos upokšnio. Skaidraus, tyro, kurio gelmėse kaip mėlyni žaibai prskrieja upėtakiai. Upokšnis, iš kurio žilais amžiais vandenį gėrė taurai. Jie išnyko, bet paliko Tauro zvaigždynas, Tauragirės giria, Taurų kaimelis ir Taurijos upokšnis. Išliko senovės dvasia girioje.

Leonardas Grudziński

Pasitraukite gera valia!

Lietuvių išeivijos dešinieji ruošiasi 1990 m. Geros valios žaidynėms (GOODWIL), kurios įvyks JAV mieste Sietle. Būtų nieko, jei ruoštųsi stadionuose ir sporto salėse... Bet „vaduotojams“ rūpi ne sportinė dvasia. Greičiau — atvirksčiai. Jie kuria savo taisykles, kurias bandys pritaikyti draugystės ir sporto šventei ne papuošti, o aptemdyti... Beje, vienas iš ALB veikėjų — Bronius Nainys savo straipsnių serijoje „Drauge“ ir nekelia uždavinio, kokį sau kėlė reaktionieriai, pavyzdžiui, LOS ANŽELO žaidynių išvakarėse. Jis taip rašo: „Prieš patį įvykį protestų neruoškim. Nėra prasmės. Protestais mes nieko nelaimėsime. Geriau jau vykstančias žaidynes siekim pakreipti savo naudai“.

Tai naujas posūkis „vaduotojų“ taktikoje. Gal būt — subtilesnis? Juk uždrausti, neleisti — grubu, nemoderniška. O štai sulyginti Tarybų Sąjungą su Pietų Afrikos apartheido režimu Broniui Nainiui atrodo nepaprastai šmaikštu. Tik tai toks „sportas“ atrodo ne vien B. Nainiui, vertas dėmesio...

Paprastai, norint kažką įrodyti, būtini įrodymai... Norint pastatyti į vieną gretą su nežmonišku apartheido režimu Tarybų Sąjungą, irgi jų nekenktų turėti. Bet čia paaikėja B. Nainio kvietimo „priederamai pasitikti sovietus“ iliuzoriškumas. Kaip jau nuo seno, matome vien bendrais žodžiais grindžiamus kaltinimus Tarybų Sąjungai apie... „neapsakomus žiaurumus“. Ir dar — pasiūlymas Tarybų Sąjungos, taigi ir Lietuvos atstovams, tose būsimose žaidynėse — „įspirti į minkštą vietą“. Čia jau rašinių „Drauge“ autorius aiškiai pristigo fantazijos, nuėjo

pirmtakų chuliganiškų išpuolių keliu. Gerai nors tiek, kad apie savojo „sporto“ treniruotes jis pranešė iš anksto. Matyt, bus pasirūpinta tokiais irgi iš anksto — tegu spardosi ar net kandžiojasi po senovei savųjų tarpe... Kaip yra įpratę.

M.

Ivairiapusis mokymosi procesas vyksta Lietuvos žemės ūkio akademijoje. Netgi mokantis vienos, pavyzdžiui, agronomijos specialybės, kai vieniems vyksta paskaitos, kiti palinkę prie mikroskopų, plūša bandymų sklypuose, atlieka tyrimus šiltnamiuose.

Nuotraukoje: Agronomijos fakulteto ketvirtosios studentė V. Gužytė gamybinės praktikos metu Akademijos šiltnamiuose su fakulteto dekanu, biologijos mokslų kandidatu Vytautu Slakausku.

K. Jurelės nuotr.

Laimi tie, kurie aiškiai mato ateitį.

L. Tolstojus

KAIPGI YRA IŠ TIKRŲJŲ

Apie lietuviybę rašome daug. Pastaruoju metu (deja!) vis dažniau anglų ar kuria kita svetima kalba. Netgi vienas labai stambus lietuviškos kilmės jaunimo sambūris Washingtono buvo surengtas anglų kalba, nors ten nemažai diskutuota apie... lietuviškumą reikalus. O žurnalistas, sumanęs apie tai kritiškai-problemiškai atsiliepti — buvo stipriai applotas storu balsu. Šį kartą — jau lietuviškai.

Nuomonės svyruoja nuo besaikio optimizmo, visiškai neturinčio pagrindo po kojomis, iki juodo pesimizmo, kuris irgi gali būti sutirštintas.

Man atrodo, kad ta tema gana bliviai rašo B. Nainys — noriu pabrėžti: ta tema, juk jis mėgsta ir kitas, kur to blaivumo pristinga.

Taigi, kaip tik B. Nainys Čikagos „Drauge“ yra pateikęs analizę, kuri, manau, verta dėmesio. Jis rašo apie 833 000 lietuvių USA. Ten jis pastebi:

„Arčiau teisybės būtų teigti, kad iš tų 833 000 lietuviškam gyvenimui ką nors reiškia tik patitų aštuonių šimtų tūkstančių viršūnė, gal tik tie 33 tūkstančiai ir ne kiek nedaugiau.“

Nelinksma, tikrai nelinksma, kai tik tiek apie mūsų gyvenimą gali kalbėti.

Tie aštuoni šimtai tūkstančių kalbos nemoka, jie ją prarado gyvenimo eigoje... Vis dažniau ir dažniau nugirsti, kad tos lietuvių kalbos mums būtinai nereikia, kad geras lietuvis gali būti ir lietuvių kalbos nemokėdamas.

Lietuviškai nebekalbanti jaunimas su gyvąja lietuviybe ryšius bus praradęs ir gal nebežinos, kur ta Lietuva yra iš viso ir kas joje darosi“.

Noriu atsiprašyti skaitytojų už šią ilgoką citatą, tačiau, manau, ji labai tiksliai nusako padėtį.

Juoba kad kalba ir rašo gerai informuotas žmogus.

...Ši statistika — 833 tūkstančiai lietuvių Jungtinėse Amerikos Valstijose — yra ištisai įdomi ir verta diskusijų bei nuodugnų studijų. Juk šiuo skaičiumi mėgstama operuoti tada, kai norima prieš Lietuvą pasididžiuoti: štai kiek mūsų esame, ir tai — vien tik Valstijose!

Tačiau ištisai niekur iki šiol nepavyko aptikti gero panagriniųjų: kiek iš tų šimtų tūkstančių esama lietuvių tikraja to žodžio prasme?

Neretai mėgstama kalbėti lietuvių vardu — ypač politinėse kampanijose, tokiose, pavyzdžiui, kaip nacistinių karo nusikaltėlių gynimas, antitarybiniai pareiškimai. Kaip taisyklė, šioms akcijoms daug dėmesio skiria spauda, apskritai propaganda, ir triukšmas toli pralenkia patį įvykį.

Beje, apie tai gana taikliai rašo tas pats B. Nainys:

„...Mes mėgstame garsinti tik tuos jaunus žmones, kurie su plakatais demonstracijose pastovi... o jeigu kuris nors dar į Lietuvą nuvažiuoja su savo tėvų gimine artimiau susipažinti, tai į tokį dar ir purvais apdrabstome“.

To pavyzdžių — kiek tik nori. Tik prisiminkime Vakarų Vokietijos lietuviškosios gimnazijos mokinių išvyką į Lietuvą! Juk dažnas jų grįžęs verčiamas rasyti ar pasakoti tai, ko nematė ir negalėjo matyti. Tie, kurie mėgina išlikti sąžiningais — kenčia nuo spaudos ir privačių užsipuldinėjimų. Ypač, aišku, jų tėvai.

Kiek panaši padėtis ir su lituanistiniais kursais prie Vilniaus universiteto. Jie, žinia, jau jokia naujiena, jau seniai tapę labai populiari tarp pačių skirtingiausių kraštų lietuviškos kilmės jaunimo. Ir vis tik tam tikros rūšies

[Nukelta į 8 pusl.]

7

Vilniuje įvyko Lietuvos respublikinės karo ir darbo veteranų organizacijos karo ir darbo veteranų visuomeninė veikla, darbu, poilsiu.

Nuotraukoje: Grupė veteranų Jonas Zinkus [kairėje], Julius Antanavičius, Marijonas Maceika, Kostas Gaurilius, Vincas Ragauskas, Julius Ralikonis, Antanas Stanislovavičius. V. Gulevičiaus nuotr.

1987 m. spalio 29 d. 1987 m. spalio 29 d. 1987 m. spalio 29 d.

[Atkelta iš 7 pusl.]

spauda iki šiol iki nuobodulio diskutuoja: gerai tai ar blogai? Ar išeiviškas jaunimas iš Lietuvos grįžta „pagedęs“, ar „pasitaisęs“? ...O juk metai bėga. Tose pat Valstijose vis dažniau lietuviški reikalai aptariami anglų kalba. Vis labiau tirpsta ta lietuviškųjų 833 tūkstančių „viršūnė“, kuri tikrai kalba lietuviškai. Ir tuo pat metu didėja „rūpestis“... lietuvių be Lietuvoje!

Seniai jau laikas atvirai pažvelgti tiesiai į akis!

Vladas Mikšys

LAIŠKAI IR PARAMA

Gerb. Redakcija:

Prašau atnaujinti prenumeratą man čia Amerikoje ir O. Stankevičienės Lietuvoje. Tai bus \$5. Be to, įdėkite prisiminimą mano velionės vyro už \$20. Viso pasiūnėiu \$55.

Elizabeth Stankus
Miami Springs, Fla.

Enclosed check is for renewal of subscription for one year and ten dollars donation.

Albina Jacobsen
Detroit, Mich.

Dear Sir,

Please renew my subscription to Vilnis. Enclosed is \$15 for subscription and \$5 donation.

Mary Sametis
Haverhill, Mass.

Aš esu jums labai dėkinga, kad nesustabdėt „Vilnies“ dėl to, kad taip ilgai neužsimokėjau. Čia įdedu čekį \$20, kas bus už prenumeratą ir \$5 dovana už palaukimą.

Mary Paukštaitis
Miami, Fla.

Dear Sir:

Enclosed you will find a money order of twenty dollars for my Lithuanian Newspaper. I want to thank you for sending me the newspaper since it has expired.

Charles P. Lackus
Big Rapids, Mich.

Adm. J. Urbikas

Trumpi pranešimai

Kaip jau buvo minėta „Vilnyje“, LDS Monarchs kuopa ruošia pagerbiną tų kuopos narių, kuriems sukako 50 metų kaip priklauso kuopai. Bus pagerbti: Albina Batus, Kay Mazurek ir Frank Salem.

Pagerbimas su iškilmingais pietumis vyks lapkričio 8 dieną restorane Rosewood West, 131st St. ir Cicero Ave., Crestwood, Ill. Cash baras atsidarys 1:30 val. popiet, pietūs prasidės 2:00 val. Pietums patiekalai prime rib, ar sirloin, ar halibut reikia užsisakyti iš anksto, iki spalio 31 dienos pas Dorothy Walter, 4103 W. 109th st., Oak Lawn, IL 60453. Kaina \$15.

Tradicinė Christmas Party, kaip buvo jau rašyta, vyks gruodžio 13 dieną Marie's Woodridge, 1575 W. 75th St., Woodridge, Ill. Kad suradus šią vietą reikia važiuoti į vakarus Stevenson Expressway iki Lemont Road, pasukti į šiaurę ir Lemont Road keliu važiuoti iki 75-tos gatvės, pasukti į vakarus ir 75-ąją gatvę važiuoti iki Zigfield Troy golfo lauko ir Par 3, kas randasi gatvės vakarų pusėje. Restoranas bus gale sklypo-loto.

Cash baras atsidarys 1:30 val. popiet ir veiks iki 5 val. Pietūs 2:30 val. Pagal pasirinkimą patie-

MIRE BRONIUS GELGOTAS

Prieš kelerius metus iš Chicagos persikėlęs į San Diego, Cal., rugsėjo 23 d. mirė savo laiku plačiai žinomas chicagietis Bronius Gelgotas, sulaukęs 87 metų amžiaus. Giliame nuliūdime paliko Nevadoje sūnų Ron ir dukrą Barbarą, Brolijoną ir seserį Ursulę, gyvenančius Brooklyn, N. Y., seserį Adelę, gyvenančią Baltimore, Md., nemaža giminių Lietuvoje bei draugų Amerikoje.

Bronius Gelgotas gimė Lietuvoje, Vilkaviškio rajone, Bartinkų kaime. Į Ameriką atvyko 1926 metais ir beveik visą laiką gyveno Chicagoje. Po Didžiosios depresijos buvo reemigravęs į Lietuvą, bet po metų kitų vėl grįžo Amerikon.

Chicagoje tarpe pažangiųjų lietuvių Bronius buvo plačiai žinomas, kaip aktyvus saviveiklininkas, organizacijų darbuotojas. Kelerius metus, iki persikėle gyventi į San Diego, yra buvęs laikraščio „Vilnies“ direktoriumi. Ypač daug savo triūso yra įdėjęs Marquette Parke veikusiose LLD ir LDS kuopose.

Iki pradėjo siausti makartistinė isterija, Bronius Gelgota priklausė ir Marquette Parko lietuvių pirminei grupei. Dossnai remdavo tarptautinį pažangųjį judėjimą, laikraščius „Vilni“, „Laisvę“, kanadiečių „Liaudies balsą“.

Pastaruoju metu B. Gelgota buvo užsimojęs grįžti į Lietuvą baigti gyvenimą. Buvo pradėjęs rūpintis reemigravimui dokumentus, bet nebesuspėjo, negailestingoji mirtis nuskyne jo gyvybę.

Velionies kūnas rugsėjo 23 d. sukremuotas ir pelenai palaidoti prie jo velionės žmonos Los Angeles miesto kapinėse.

Ryšium su šia Gelgotų šeimoje nelaime, velionies sūnus Ron ir dukra Barbara per W. Doriną savo tėvo atminimui „Vilniai“ atsiuntė \$115.00.

J. U.

kalai: kepta kiauliena ar baked scrod. Kaina \$13. Užsakyti pietūs reikia iki spalio 23 dienos pas Anne Krisiken telefonu 971-8569 ar laišku 1252 Williamport Dr., Westmont, IL 60559.

Monarchietis

MONARCHS SPORTININKAI PRADEJO SEZONĄ

LDS Monarchs kuopa turi gražų sportininkų — kėglininkų būrį — aštuonias komandas (tymus) po keturis žaidėjus. Kasmet jie dalyvauja LDS Nacionaliniame konkurse ir tenka pasakyti, pasirodo neprastai.

Šiomis dienomis jie pradėjo žaidimų sezoną, kuris vyks Rolling Lanes, 6301 Joliet Road, Countryside, Ill., auditorijoje kas mėnesį trečią šeštadienį nuo 4:30 val. p.p.

Organizatoriai kviečia ir pašalininius pasižiūrėti jų savitarpio rungtynių.

J. U.

BRIDGEPORTAS TAMPA BIZNIŲ CENTRU

Čikagos miesto rajonas Bridgeportas, kuriame įsikūrusi „Vilnies“ įstaiga, tampa stambių biznių centru. Halsted ir 31-mos gatvės skersgatvio abiejuose pietiniuose kampuose vyksta didelės statybos, kur įsikurs smulkmenų šoping ir Dunkin Donuts centrai su dideliais parking lotais (automobiliams pasistatyti vietomis). Nuo 31-mos gatvės iki beveik 30-tos Halsted gatvėje jau pastatytas kitas didelis šoping centras, taip pat su dideliu parking lotu.

Buvusiame Mildos teatro pastate, pertvarkytame liuksusinėms raštinėms, baigia jas užimti stambių kompanijų headkvoteriai. Kiek toliau į pietus tuoj pradės pukuotis baigiamas pastatyti šaunus didelės viešosios bibliotekos pastatas. Nuo anksčiau tebeveikiantys Halsted gatvėje įvairios galanterijos ir kitokių prekių bizniai kles-ti. Buvę salionai išnyko beveik visi.

Skursta tik uždaryta ir apšepusi Lietuvių Auditorija, X.

LANKESI SVEČIAS

Spalio 15-20 dienomis Čikagoje buvo staptelėjusi visasąjunginė turistinė grupė, kurios sudėtyje buvo ir žymus Lietuvoje kultūros darbuotojas S. Germanas. Pažangių rusų klube, kur vyko grupės priėmimas, svečias iš Lietuvos susipažino su Jokubkomis, Nellie De Schaaf ir jos vyru. Po priėmimo vykdamas į Marquette Parką svečias staptelėjo ir Čikagos lietuviams istoriniame Bridgeporte, kur tebestovi apšepęs Lietuvių Auditorijos pastatas, lietuvių statytas Romuvos kinoteatras, pirmoji lietuvių šv. Jurgio bažnyčia, statyta praėjus šimtmetį, tebeveikia „Vilnies“ įstaiga ir t.t.

Atsisveikindamas prašė perduoti „Tėviškės“ draugijos pirmininko V. Sakalausko linkėjimus pažangiems Čikagos lietuviams X.

AUKOJO „VILNIAI“ \$500

Losangeliečiai ir daug Amerikos pažangiųjų lietuvių, ypač „Vilnies“ kolektyvas, atsimena stropiąją „Vilnies“ vajininkę, aktyvią Los Angeles, Kalifornijoje, pažangiųjų lietuvių visuomenės veikėją Anną Bernard. Stropiai Anna Bernard dirbo laikraščio vajuose, dosniai jį rėmė, tenkštėms LLD ir LDS kuopoms nesigailėjo savo triūso. Jau keleri metai kaip nieko apie ją negirdėti, tarsi jos nebėra, bet ji tebėra. Sulaukusi senatvės gyvenimo sutemas leidžia senelių priežiūros namuose — Nursing Home: Regency Manor, 3348 Descanso Dr., Los Angeles, CA 90026.

Uoli „Vilnies“ skaitytoja ir dažna rėmėja, Annos Bernard seserė čia Mary Gaddis, gyvenanti Benton, Illinois, sekmda tetos pėdomis, anądien „Vilniai“ atsiuntė net \$500 dovanų. Tai viena iš stambesnių aukų, ką laikraštis gauna pastaraisiais metais. Be \$500, Mary Gaddis pasimokėjo ir už prenumeratą dviems metams.

Anna Bernard savo seserėčia gali didžiūotis, kaip daugelis pažangiųjų didžiūojasi savo artimaisiais, nenuklydusiais nuo pažangiųjų šunkeliais.

Nellie De Schaaf

ZENYBINIO GYVENIMO JUBILIEJUS

LDS Monarch kuopos bowlininkams (kėglininkams) yra gerai žinomi Russ ir Jeanne Swansonai. Jiedu ir jų anūkė Penny aktyviai dalyvauja LDS kėglininkų lygoje.

Šiemet sukako 45 metai, kai jiedu ženoti. Jų sūnus Randy ir marti Cathy paminėjimui šio jubiliejaus savo namuose, Wheaton, Ill., suruošė jiems siurprizinį pokylį. Minėjime dalyvavo apie šešiasdešimt Russ ir Jeanne draugų bei pažįstamų ir giminių. Minėjime svečiai buvo pavaišinti kuo nuoširdžiausiai ir visi jubiliatams linkėjo geriausios nuotaikos ir ilgiausių metų.

J. U.

CHICAGO, ILLINOIS

MIRUS ELIZABETH BATUTIS

Reiškiame gilią užuojautą velionės sūnui Mat, marčiai Albinai, anūkams, proanūkiams, pro-proanūkiui, giminėms čia Amerikoje ir Lietuvoje.

Liūdime ir mes kartu su visais.

ANTANETA BUTKIS

ST. PETERSBURG, FLA.

MIRUS JOSEPH GUTAS

Šių metų liepos 1 dieną mirė St. Petersburgo Lithuanian Senior Citizens klubo narys Joseph Gutas, sulaukęs 94 metų. Nuliūdime paliko sūnų Joseph Jr., dukrą Marion Cooper, šešis anūkus, penkis proanūkius, kitus gimines ir draugus.

Reiškiame gilią užuojautą jo artimiesiems, giminėms bei draugams.

ST. PETERSBURGO LITHUANIAN SENIOR CITIZENS KLUBO VALDYBA ir NARIAI

CHICAGO, ILLINOIS

Mirus Marcelle Wassel-Vasiliauskienei

Reiškiame gilią užuojautą dukrai Frances ir jos vyrui Edward Jordan, taipgi giminėms, draugams bei pažįstamiems.

Liūdime drauge su visais.

V. KAY POWELL

Vilnis, 1987 m. spalio 29 d.